

Handläggare
Fabian Lind
Telefon: 0850815087

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2021-03-18

Patientsäkerhetsberättelser 2020 Hemmet för Gamla och Enskededalens Dagverksamhet

Förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd lägger anmälan av patientsäkerhetsberättelser 2020 för Hemmet för gamla och Enskededalens dagverksamhet till handlingarna.

Sammanfattning

Patientsäkerhetslagen syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård genom att styra det systematiska arbetet med att minska antalet vårdskador och tydliggöra vårdgivarens ansvar. För att uppfylla kraven i patientsäkerhetslagen är vårdgivaren skyldig att senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse där det ska framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår genom vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten, vilka resultat som har uppnåtts och vilka utvecklingsområden som identifierats för kommande år.

Stadsdelsnämnden är huvudman och ansvarig vårdgivare för hälso- och sjukvården på vård- och omsorgsboendet Hemmet för gamla och Enskededalens dagverksamhet. Verksamheterna har upprättat patientsäkerhetsberättelser som beskriver hur patientsäkerhetsarbetet bedrivits under 2020.

Hemmet för gamla och Enskededalens dagverksamhet har arbetat med mål och strategier för patientsäkerhet som varit fastställda för 2020. Pandemin covid-19 har i hög utsträckning påverkat arbetet för enheterna under året som gått. Enheterna har i hög takt anpassat arbetssätt, genomfört kompetensutveckling för smittförebyggande åtgärder, basala hygienrutiner, skyddsutrustning och utvecklat ledningssystemet gällande patientsäkerhet för att säkra de boendes säkerhet utifrån att hindra smittspridning. Utvecklingen av det systematiska arbetet med patientsäkerhet och analys av denna har givit goda resultat gällande att säkerställa god och säker hälso- och sjukvård på Hemmet för gamla och Enskededalens dagverksamhet. Det har också tydliggjorts vilka utvecklingsområden som enheterna kommer att fortsätta fokusera på kommande år. Patientsäkerhetsberättelserna har funnits tillgängliga i respektive verksamhet från den 1 mars.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
[http://www.stockholm.se/Fristaende-
webbplatser/Forvaltningar_seo](http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Forvaltningar_seo)

Bakgrund

Patientsäkerhetslagens syfte är tydliggöra vårdgivarens ansvar gällande att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård genom ett systematiskt arbete med att minska antalet vårdskador.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp och pensionärsråd 2021-03-11.

Ärendet

Patientsäkerhetslagen¹ syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård. Patientsäkerhet definieras i lagen som skydd mot vårdskada. Med vårdskada avses lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården. Vårdgivare är enligt lagen skyldiga att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete för att minska vårdskador. Med vårdgivare avses, till exempel en kommun/stadsdelsnämnd som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet. Stadsdelsnämnden har som ansvarig vårdgivare det yttersta ansvaret för att det bedrivs ett systematiskt patientsäkerhetsarbete och att man aktivt arbetar förebyggande för att förhindra vårdskador. Vårdgivaren har även skyldighet att utreda händelser som lett till eller hade kunnat leda till vårdskada.

Vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sådant sätt som leder till att kravet på god vård enligt hälso- och sjukvårdslagen² upprätthålls och är skyldig att senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. I denna ska det framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår:

- vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten,
- vilka resultat som har uppnåtts och
- vilka utvecklingsområden som planeras för kommande år

I Skarpnäcks stadsdelsområde är stadsdelsnämnden ansvarig vårdgivare för hälso- och sjukvården i vård- och omsorgsboenden för äldre och på dagverksamheter som drivs i egen regi. I stadsdelsområdet finns två verksamheter som drivs i egen regi, Hemmet för gamla, vård- och omsorgsboende för äldre, och Enskededalens dagverksamhet.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

---

¹ Patientsäkerhetslag (2010:659)

² Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

Verksamhetschef för Hemmet för gamla och Enskededalens dagverksamhet är ansvarig för innehållet i patientsäkerhetsberättelserna som beskriver hur verksamheterna bedrivit sitt patientsäkerhetsarbete under 2020.

Hemmet för gamla och Enskededalens dagverksamhet har som gemensamma övergripande mål att bedriva hälso- och sjukvård av god kvalitet och hög patientsäkerhet.

Hemmet för gamla

Enhetens utvecklingsområden och mål för 2020

- Utveckla hälso- och sjukvårdsdokumentation
- Utveckla tvärprofessionellt teamarbete
- Utveckla kvalitetsledningssystemet för hälso- och sjukvård
- Utveckla arbetet med kvalitetsregister

Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits och vilka åtgärder som genomförts för ökad patientsäkerhet

En säker vård innebär att den ska vara av god hygienisk standard och inom enheten tillämpas basala hygienrutiner i omvårdnadsarbetet. Covid-19-pandemin har präglat verksamhetens arbete under 2020. Verksamheten har arbetat med att stärka teamarbetet och det nära ledarskap för att snabbt kunna implementera nya rutiner för att öka säkerheten för de boende. I detta arbete har det ingått ett omfattande, kontinuerligt arbete gällande kompetensutveckling avseende smittförebyggande åtgärder, utveckling av egenkontroller för basala hygienrutiner och klädregler, följsamhet till rätt användning av skyddsutrustning och att säkerställa rätt arbetssätt under hela dygnet. Under året genomfördes över tusen egenkontroller för följsamhet till basala hygienrutiner och rätt användning av skyddsutrustning. Resultat av dessa egenkontroller, rapport från hygienrond och kontinuerliga möten med region Stockholms enhet för vårdhygien har visat goda resultat av det systematiskt smittförebyggande åtgärder som genomförts. Kompetensutveckling har också genomförts gällande nutrition vid covid-19.

Utveckling har skett av enhetens kvalitetsledningssystem, vilket varit en viktig faktor för att kunna skapa och implementera nya rutiner i den omfattning och takt som pandemin har krävt. En säker läkemedelshantering är en förutsättning för hög patientsäkerhet och kvalitet. Kompetensutveckling gällande säker läkemedelshantering har utförts under året i samband med delegering och uppföljning av hälso- och sjukvårdsuppgifter.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

En säker dokumentation är en viktig faktor för hög patientsäkerhet och kvalitet. Sedvanlig journalgranskning och kompetensutveckling av dokumentation gällande covid-19 har genomförts. Analys har genomförts vid journalgranskning gällande könsfördelning. Den visade ingen statistiskt signifikant skillnad gällande män och kvinnor.

Uppföljningsmodell (QUSTA) för kvalitet inom hälso- och sjukvård har genomförts för andra gången på enheten. Resultatet visar en ökning i samtliga hälso- och sjukvårdsområden gällande kompetens för hälso- och sjukvård, rutiner och arbetssätt.

Arbete har genomförts i kvalitetsregister som Senior Alert, Svenska palliativregistret och BPSD-registret.

Hantering av avvikelser och klagomål

Enheten tar emot och utreder avvikelser, klagomål och synpunkter och arbetar med dessa på ett systematiskt sätt för att säkra god kvalitet och hög patientsäkerhet. Avvikelse och klagomål sammanställs och analyseras för att kunna se mönster och trender som indikerar brister. Enheten har genomfört kvalitetsråd i den mån det har gått utifrån pandemin och de smittförebyggande åtgärderna. Kvalitetsrådets uppdrag är att förhindra att oönskade händelser upprepas samt säkerställa god hälso- och sjukvård utifrån ett personcentrerat arbetssätt. I samband med arbetsplatsträffar informeras övriga medarbetare om kvalitet och förbättringsarbete.

Vid analys av fördelningen av samtliga avvikelser gällande män och kvinnor visades ingen statistisk signifikant skillnad i jämförelse med könsfördelningen på boendet.

Samverkan

Enheten har under året samverkat med aktörer såväl internt som externt i syfte att förebygga vårdskador. Enheten har också arbetat för att involvera patienter och närstående i samverkan med syfte att förebygga vårdskador i den mån det har gått att genomföra på grund av pandemin. Månadsbrev, telefonsamtal, digitala hjälpmedel och träffar utomhus har använts för kontinuerlig kommunikation med närstående.

Genom samverkan med läkarorganisation och mobil sjuksköterskejourn, regionens enhet för vårdhygien, utförare av tandvård/munhälsa och apotek har det säkerställts att patienterna får en god och säker vård. Samverkan har också skett med medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, som regelbundet haft avstämningar och besökt verksamheten.

Skarpnåcks stadsdelsförvaltning

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Utvecklingsområden och mål för 2021

- Utveckla hälso- och sjukvårdsdokumentationen.
- Utveckla teamarbetet
- Fortsatt utveckling av smittförebyggande åtgärder
- Utveckla arbetet med kvalitetsregister
- Utveckla säkerhetskultur
- Kompetensutveckling palliativ vård

Enskededalens dagverksamhet

Enhetens utvecklingsområden och mål för 2020

- Utveckla, implementera och följa upp rutiner
- Genomföra och utveckla egenkontroller
- Kompetensutveckling i
  - Läkemedelshantering
  - Avvikelse rapportering
  - Basala hygienrutiner
- Samverkan med Hemmet för gamla och primärvård

Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits och vilka åtgärder som genomförts för ökad patientsäkerhet

En säker vård innebär att den ska vara av god hygienisk standard och på dagverksamheten tillämpas basala hygienrutiner för att förebygga smitta. Pandemin har präglat arbetet på enheten under året som gått. Ett omfattande arbete gällande kompetensutveckling av smittförebyggande åtgärder, basala hygienrutiner, klädregler skyddsutrustning och nya arbetssätt har genomförts. Nya rutiner gällande covid-19 har implementerats och egenkontroller har utförts i en omfattning som inte tidigare genomförts i verksamheten.

Ledningssystemet har utvecklats gällande upprättande av rutiner och egenkontroller för att säkerställa och utveckla säkra arbetssätt. Reflektionstid har införts inför och efter varje arbetspass för att stärka rutiner och arbetssätt.

En säker dokumentation är en viktig faktor för hög patientsäkerhet och kvalitet. Sedvanlig journalgranskning och uppföljning har genomförts av ansvarig legitimerad personal på Hemmet för gamla.

Kontroll och säkerhet gällande läkemedelshantering är en förutsättning för hög patientsäkerhet och kvalitet. Kompetensutveckling för säker läkemedelshantering vid delegering av medarbetare som utför hälso- och sjukvårdsuppgifter har genomförts för samtlig personal.

Hantering av avvikelser och klagomål

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Dagverksamheten har haft kompetensutveckling gällande rapportering av avvikelser under året som gått. Verksamheten rapporterar och utreder avvikelser, klagomål och synpunkter och arbetar med dessa på ett systematiskt för att säkra god kvalitet och hög patientsäkerhet. Avvikelser och klagomål sammanställs och analyseras för att kunna se mönster och trender som indikerar brister. I samband med arbetsplatsträffar informeras medarbetare om kvalitet och förbättringsarbete.

Samverkan

Dagverksamheten samverkar närmast med Hemmet för gamla där ansvarig sjuksköterska för dagverksamheten finns. Samverkan sker också mellan primärvård och legitimerad personal på Hemmet för gamla gällande de patienter som har hälso- och sjukvårdsinsatser under sin vistelse på dagverksamheten för att säkerställa en god och säker vård. Samverkan har skett med medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, som regelbundet haft avstämningar med verksamheten.

Dagverksamheten har också samverkat med vårdhygien och Apotek och aktuella vårdcentraler under året som gått. Enheten har arbetat för att involvera gäster och närstående i samverkan med syfte att förebygga vårdskador i den mån det har gått på grund av pandemin. Daglig information har givits till dagverksamhetens gäster då aktiviteter och lokaler har anpassats för att förhindra smittspridning. Telefonsamtal har använts för kommunikation med närstående.

Utvecklingsområden och mål för 2021

- Utveckla kvalitetsledningssystemet
  - Genom att implementera och utveckla rutiner
  - Utveckla egenkontrollerna
- Kompetensutveckling i vårdhygien och smittförebyggande åtgärder
- Läkemedelshantering och avvikelshantering
- Utveckla samverkan
  - Utveckla samverkan mellan Enskededalens dagverksamhet och Hemmet för gamla demens

Patientsäkerhetsberättelserna har funnits tillgänglig i verksamheterna från den 1 mars för den som vill ta del av den.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden lägger förvaltningens rapport med bilagor om patientsäkerhetsberättelser 2020 för särskilt boende och dagverksamhet i egen regi till handlingarna.

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Karin Bülow
Avdelningschef äldreomsorg

Bilagor

1. Patientsäkerhetsberättelse 2020 Hemmet för gamla
2. Patientsäkerhetsberättelse 2020 Enskededalens dagverksamhet

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2021-02-11
Karin Bülow, Avdelningschef äldreomsorg	2021-02-11